

ŞEBİNKARAHİSAR REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
E-BÜLTEN CİLT 1, SAYI 7

ŞEBİNKARAHİSAR
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

EDİTÖRLER

Nadide Elçin ACAR

Özel Eğitim Hizmetleri Bölüm Başkanı

Namık K. KERİMOĞLU

Rehberlik Hizmetleri Bölüm Başkanı

“ KARIYER GÜNLERİ ” SÖYLEŞİSİ

Kurumumuz Şebinkarahisar Rehberlik ve Araştırma Merkezi ‘Planlı Kariyer, Geleceğine Yön Ver ‘ projemiz kapsamında düzenlemiş olduğumuz Kariyer Günleri söyleşisini yapmaktaki amacımız; öğrencilerin meslekler hakkında fikir ve bilgi sahibi olmalarını sağlamak, hedef belirlemelerine yardımcı olmak ve geleceklerine yön vermelerini kolaylaştırmaktır.

Bu söyleşimizi okul öncesi öğretmeni Gülsüm ERDOĞAN ile gerçekleştirdik.

1) Öncelikle kendinizden bahseder misiniz?

1993 yılı Trabzon doğumluyum. İlköğretim eğitimimi Samsun'un Ondokuzmayıs ilçesinde tamamladım. Ortaokul ve lise eğitimimi ise Ankara'da tamamladım. Lisans eğitimimi Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünde tamamlayarak 2015 yılında mezun oldum.

Daha sonra 2016 yılında Şanlıurfa'nın Haliliye ilçesine atanarak mesleğimi icra etmeye başladım.

2) Bu mesleği seçmenizdeki etkenler nelerdir? Niçin okul öncesi öğretmenliği bahseder misiniz ?

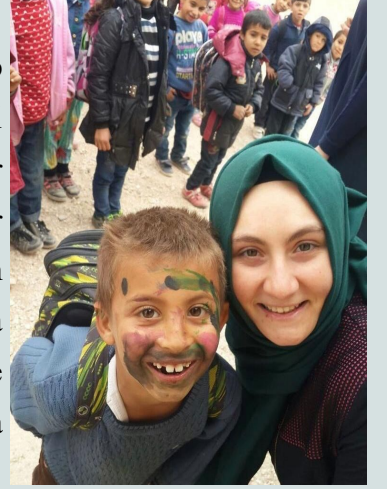
Öğretmenliği seçmemdeki etkenler hem küçüklükten beri istediğim ve sevdiğim bir meslek olması hem de çevrenin etkisi ile bir kadın için öğretmenlik mesleğinin çalışma koşulları, çalışma ortamı gibi faktörlerin daha uygun olduğu empoze edildi. Mesleği seçmemdeki en büyük etken ise benim mesleğime olan sevgim oldu.

3) Hayalinizdeki mesleği yaptığınızı düşünüyor musunuz? Yoksa hayalinizde farklı bir meslek var mıydı ?

Öğretmenlik mesleği küçük yaşlarda daha doğrusu ilkokul hayatımdan itibaren hayalim olan bir meslekti. Hatta ilkokuldayken kendim anasınıfına gidemediğim için okulun anasınıfına gidip oradaki çocuklarla oyun oynamayı çok severdim ve büyüyünce anasınıfı öğretmeni olmak istedim. Bu meslekten başka farklı hiçbir hayalim olmadı ve bu yolda ilerledim. Şu anda hayallerimi gerçekleştirdiğim için mutluyum, mesleğimi seviyorum ve mesleğin gerektirdiği özelliklerin bana hitap ettiğini düşünüyorum ama şimdiki tecrübelerimden yola çıkacak olursak öğretmenlik mesleğini istemezdim. Bu ifadelerim mesleğimi sevmediğim anlamına gelmiyor ancak mesleğimin değer görmediğini, hem maddi hem manevi olarak saygınlığını yitirdiğini düşünüyorum bu yüzden daha saygın bir mesleği tercih etmek isterdim. Her ne kadar böyle bir ikilem olsa da mesleğimi icra ettiğim için mutluyum.

- 4) Mesleğiniz için hangi kişilik özelliklerine ve hangi ilgi, yeteneklere sahip olunması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Öğretmenlik mesleği için öncelikle sabırlı bir karaktere sahip olunması gerektiğine inanıyorum. Söz konusu anasınıflı öğrencileri olunca küçük yaştaki çocuklarla çalışmak ekstra sabır isteyen bir durum. Okul öncesi kademesi için pozitif, enerjik ve güler yüzlü bir yapıya sahip olunması gerekiyor. Ayrıca öğretmenlik mesleğini yapan kişilerin özel hayatlarını, sınıfın dışında tutması lazım bu durum asla öğrencilere yansıtılmamalıdır çünkü öğrenciler bizim tavır ve davranışlarımızdan ötürü sorunun kendisinden kaynaklandığı inancına kapılabiliyorlar.

- 5) Mesleğinize sahip olmak için geçtiğiniz aşamalar nelerdir? (Bu bölümü kazanmak için nasıl ders çalıştınız vb.)

Bölümü kazanmak benim için kolay oldu diyemem, çok başarılı bir lise hayatım yoktu o yüzden son yıl üniversite sınavı için bayağı çaba sarf ettim. Özellikle meslek lisesi öğrencilerinin bu konuda çok dezavantajlı olduğunu düşünüyorum çünkü haftanın üç günü sabah 09:00'dan akşam 18:00'a kadar stajyer olarak görev yapıyordum bu durum bizi sınava hazırlık noktasında zorluyordu. Staja gitmeden önce evde de staj için hazırlık çalışmalarım oluyordu ama üniversiteye gitmeyi ve okul öncesi öğretmenliğini kazanmayı çok istiyordum, daha doğrusu bir meslek sahibi olmayı. Bu yüzden her fırsatta ders çalışıp eksiklerimi kapatmaya çalışıyordum.

- 6) Görmüş olduğunuz lisans eğitimi sizce yeterli miydi? Değilse gördüğünüz eksiklikler nelerdir?

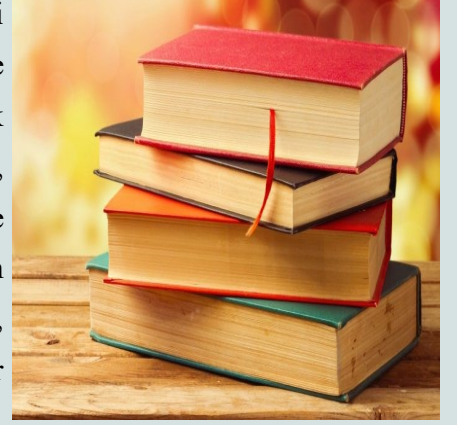

Lisans eğitimim kesinlikle yeterli değildi. Bu durumun üniversite ile alakalı olduğunu düşünüyorum. Üniversitede verilebilecek eğitimi dahi bize veremediklerini düşünüyorum açıkcası, bir de ikinci öğretim olmamın dezavantajı da vardı. Her öğretmen ikinci öğretimde derse girmiyordu, kendi alanımızın dışında yeterli donanıma sahip olmayan öğretmenler dersimize giriyordu verimli eğitim alamıyorduk. Meslek lisesi yıllarında mesleğime

dair daha çok bilgi edindim diyebilirim üniversiteye göre. Atandığımda mesleğime dair hiçbir şey bilmiyordum, staj yaptığımız yerden gördüklerin öğrendiklerin kadarıyla işe başlıyorsun ve birçok şeyi iş başa gelince öğreniyorsun. Üniversitedeki alan öğretmenlerimizin bu hususta biraz daha dikkatli olmalarını isterdim.

7) Okul öncesi öğretmenliği eğitimi alan öğrenciler lisansta hangi dersleri görecektir?

Üniversite de eğitim bilimleri dersleri ile alan eğitimi derslerini aldık. Bunlardan birkaç tanesini örnek verecek olursam : Eğitime Giriş ,Eğitim Felsefesi, Erken Çocukluk Eğitime Giriş ,Çocuk Sağlığı ve İlk Yardım, Eğitim Sosyolojisi ,Eğitim Psikolojisi, Erken Çocukluk Döneminde Gelişim, Bebeklik Döneminde Gelişim ve Eğitim ,Erken Çocuklukta Fen Eğitimi, Erken Çocuklukta Matematik Eğitimi , Okul Öncesi Eğitim Programları, Karakter ve Değer Eğitimi , Çocuk Ruh Sağlığı gibi dersler yer almaktadır.

8) Mesleğinizin avantajlı ve dezavantajlı yönleri nelerdir?

Mesleğimin en avantajlı yönü bir kadın olarak çalışma şartlarının, ortamının ve saatlerinin çok uygun olması ve titiz bir ortamda seviyeli bir şekilde çalışabiliyor olmak bu en büyük avantajlarından birisi. Çocuklarla çalışıyor olmak onlarla bir arada olmakta avantaj, büyük yaş grubu ile sıkıntı yaşamaktansa küçük yaş grubu ile çalışmak daha eğlenceli ve güzel diye düşünüyorum. Dezavantajları ise ; okul öncesi öğretmenliğinin insanı erken yıpratıcı bir meslek olduğunu düşünüyorum sürekli çocuklar gibi düşünmek , onlar gibi hareket etmeye çalışmak çocukları anlamaya çalışmak insanı erken deforme ediyor. Okul öncesi dışında genel olarak öğretmenliği baz alırsak manevi olarak değer görmediğimi düşünüyorum. Velilerin, öğrencilerin ve toplumun öğretmenliğe gereken değeri vermemesini de büyük bir dezavantaj olarak görüyorum.

9) Mesleğinizde kariyer olarak ilerleme imkanı var mı?

Okul öncesi öğretmenliğinde diğer branşlarda olduğu gibi akademisyen olunabilir. Hizmet içi eğitimler ile kendimizi geliştirme imkanımız var. Yüksek lisans, doktora programları veya özel kurslar ile bilgilerimizi zenginleştirebiliriz. MEB kapsamında yapılan proje çalışmalarına katılım sağlayarak yurt dışını görme imkanı elde edebiliriz. Kariyer basamaklarımızı kendimizi geliştirerek ve bilgilerimizi zenginleştirerek daha sağlam adımlarla çıkmış oluruz.

10) Mesleğinizin çalışma alanları nelerdir?

Üniversiteyi bitirirken aslında öğretmenlikte iki seçenek çıkıyor. Özel kurum da mı görev almak devlet kurumunda mı? Buna göre seçenekler artıyor sonrasında. Kreş, gündüz bakımevi, anaokulu, çocuk kulübü gibi resmi ve özel eğitim kurumlarında eğitimci ve yönetici olarak çalışabilme imkanımız oluyor. Bunun yanı sıra özel bir anaokulu açıp işletebilme olanağımızda bulunmaktadır. Üniversite de akademisyen olarak görev yapmak bir diğer çalışma alanlarımızdan birisidir.

11) Mesleğinizde ek olarak kazanç sağladığınız görevleriniz, çalışma alanlarınız oluyor mu?

Memur olarak çalıştığımız için ek kazanç sağlayıcı işlerde çalışmamız maalesef yasak. Ama özel bir kurumda çalışıyor olsaydık okul öncesi kapsamında sertifikalarla farklı anaokullarında dersler verip daha çok kazanç sağlayabiliriz tabii.

12) Tüm bileşenleri düşündüğünüzde (statüsel, ekonomik, sosyal, toplumsal vs.) mesleğinizi öğrencilere önerir misiniz?

Elbette öneririm. Öğretmenlik çok değerli bir meslek, Hiçbir öğretmen işe gidiyorum demez, okula gidiyorum der. Her insanın iyi ya da kötü unutamayacağı bir öğretmeni vardır. Bizim amacımız iyi hatırlanmak. Artık öğretmenlik mesleği çok değerliydi diyorum çünkü maalesef hak ettiği değeri görmeyen bir meslek oldu. Öğretmenlik mesleğini isteyen öğrencilerimize ufak bir tavsiye de bulunacak olursam; her ne olursa olsun onlar kendilerine olan saygılarını asla kaybetmesinler ve istedikleri hedefe ulaşmak için gereken çabayı göstermekte asla erteleyici davranmasınlar , ilerleyen yıllarda da mesleklerini en iyi şekilde icra etmeye çalışsınlar. Ben inanıyorum ki tekrar hak ettiğimiz değeri göreceğimiz günler gelecek. Bu da meslektaşlarımız sayesinde olacaktır.

13) Son olarak öğrencilerimize ve velilerimize söylemek istedikleriniz yada önerileriniz var mı ?

Öncelikli olarak velilerimize söylemek istediğim; meslek seçiminde çocuklarımıza sadece bilgilendirme ve çocuğun kendisini tanımaya yönelik çalışmalar yapalım. Hangi meslek olursa olsun sevmediği bir mesleği yaptırmak bir insana büyük zulümdür.

Öğrencilerimiz de meslek seçimi yaparken çevremizdekilerin bizden beklentilerinin dışında, kendi yapabilecekleri meslekleri göz önünde bulundurması daha sağlıklı seçimlere olanak sağlar. Kendimizi tanıma noktasında mutlaka konu ile ilgili uzman kişilerle görüşmelerini tavsiye ederim. Bugün alacakları kararlar yarının başlangıcı niteliğindedir. Sınava hazırlanan tüm öğrencilerimize başarılar dilerim.

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLERDE DAVRANIŞ DEĞİŞTİRME

1.Sürekli Pekiştirme

2.Aralıklı Pekiştirme

A) Zaman Aralıklı Pekiştirme

Sabit zaman aralıklı pekiştirme

Değişken zaman aralıklı pekiştirme

B) Oran Aralıklı Pekiştirme

Sabit Oranlı Pekiştirme

Değişken Oranlı Pekiştirme

1. SÜREKLİ PEKİŞTİRME

Yapılan her davranışın pekiştirilmesidir.

Örneğin; İlk kez okuma yazma öğrenen çocuk sürekli pekiştirilir.

2. ARALIKLI PEKİŞİRME

A) Zaman Aralıklı Pekiştirme

◆ Sabit Zaman Aralıklı Pekiştirme

Pekiştireç belirli zamanlarda verilir. Örneğin; öğrencinin beş dakika boyunca kitap okuması amaçlanmışsa, beş dakika sonunda öğrenci hala kitap okuyorsa öğrencinin bu davranışının pekiştirilmesi.

◆ Değişken Zaman Aralıklı Pekiştirme

Pekiştirilmenin farklı ve değişen zaman aralıklarına göre yapılmasıdır. Pekiştireç beklenmedik zamanlarda sunulur. Örneğin; bir patronun tarihi belli olmayacak şekilde ikramiye dağıtması.

B) Oran Aralıklı (Oranlı) Pekiştirme

Bu tür pekiştirmede pekiştireç gösterilen davranış sayısına göre verilir.

◆ Sabit oranlı Pekiştirme

Kaç davranışın ardından pekiştirecin geleceği bellidir. Belli sayıdaki davranıştan sonra pekiştireç verilir.

Örneğin; öğrencinin doğru cevapladığı her 5 soru için pekiştirilmesi.

◆ Değişken Oranlı Pekiştirme

Kaç davranışın ardından pekiştirecin geleceği belli değildir.

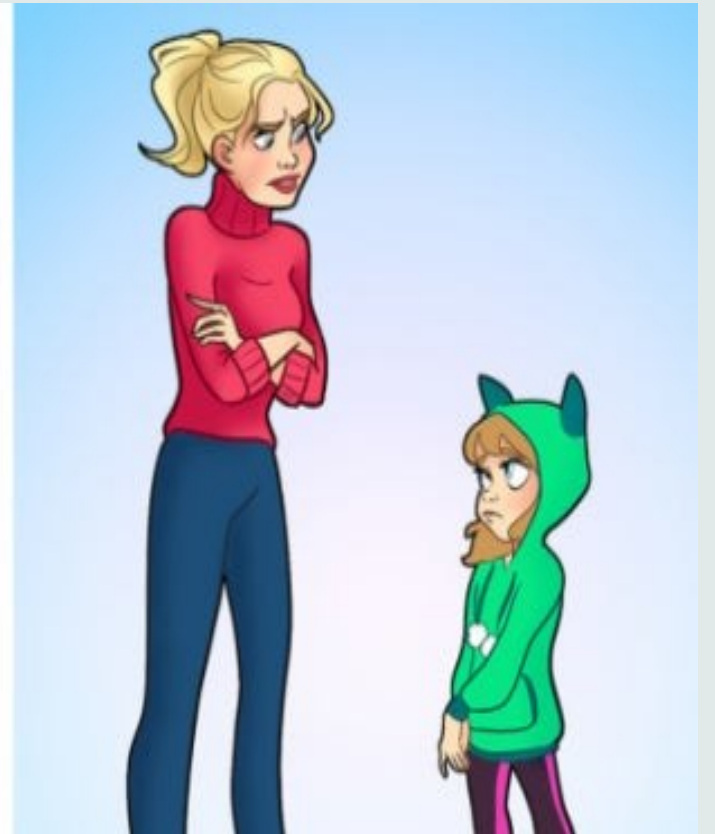
Örneğin; Bir derste beş defa parmak kaldırma davranışı pekiştirilirken bir başka derste yedi, bir başka derste üç kez parmak kaldırma davranışı ardından pekiştirme yapılır.

Bireyin uygun davranışlar sergilemede herhangi bir uyarana ya da ipucu-na bağımlı hale gelmesini ya da bağımlı kalmasını önlemek için pekiştireci uyarıların ve öğretimsel ipuçlarının aşamalı olarak geri çekilmesi/ silikleştirilmesi gerekir. Örneğin; davranış değiştirme yöntemlerinden herhangi biriyle ortadan kaldırılan bir problem davranışın pekiştireci uyarana bağılı olmaksızın sergileme durumu silikleştirme ile açıklanabilir. Dolayısıyla silikleştirme, bireyin istendik davranışları tam bağımsız sergilemesine olanak sağlar.

KALICILIK VE GENELLEME

Elde edilen davranış değişikliğinin kalıcılık ve genellemesinin sağlanması, davranış değiştirme programlarının en önemli unsurlarından biridir. Özellikle de özel gereksinimli bireylerin, elde edilen davranış değişikliğinin kalıcılık ve genellenmesinde zorluklar yaşadıkları bilinmektedir. Öğretim sırasında, elde edilen davranış değişikliğinin kalıcılık ve genellenmesi amaçlanmamışsa, bu bireyler ya öğrencileri davranışı öğretim sonra erdikten sonra unutmakta; ya da bu davranışı başka ortamlarda, başka kişilerle ve değişik araç-gereçlerle sergileyememektedir. Öğretim sırasında bu tür zorluklarla karşılaşmamak veya en aza indirebilmek için, davranış değiştirme öğretim programları hazırlanırken, davranış değişikliği elde ettikten sonra bu davranışların kalıcılığının ve genellemesinin de planlanması gerekmektedir.

KALICILIK NEDİR?

Kalıcılık, elde edilen öğrenme ya da davranış değişikliğinin öğretim sonra erdikten sonra da sürüyor olmasıdır. Kalıcılık, öğretim koşulları ortadan kalktığında, öğrenilen davranışın sürekliliği ve gücü olarak ölçülür.

Elde edilen davranış değişikliği bazen daha karmaşık davranışların öğrenilmesinde önkoşul olmaz özelliği taşır. Bu durumda, daha önce elde edilmiş olan davranış değişikliğinin sürmesi, tekrar o davranışla ilgili çalışma yapmayı gerektirmez ve doğrudan daha karmaşık olan davranış üzerinde çalışılır. Bu durum hem öğrenci hem de öğretmen açısından önemlidir.

GENELLEME NEDİR?

Genelleme, elde edilen davranış değişikliğinin öğretim ortamı dışındaki ortamlarda da gerçekleştirilmesidir. Davranış değişikliğinin genellenmesi özel gereksinimli bireyler için son derece önemlidir. Çoğunlukla, özel gereksinimli bireylerin oldukça yapılandırılmış öğretim ortamlarında edindikleri davranış değişikliklerini, öğretim ortamı dışındaki ortamlarda sergileyemedikleri görülmektedir.

Eğitimin öncelikli amacı, öğrencilerin öğrendikleri becerileri okul-sınıf ortamı dışında da kullanmalarınıdır.

GENELLEME ÇEŞİTLERİ:

Uyaran Genellemesi

Uyaran genellemesi, elde edilen davranış değişikliğinin, öğretimin gerçekleştiği ortam ya da uyaranlar dışındaki ortam ya da uyaranlarda da gerçekleşiyor olmasıdır.

Tepki Genellemesi:

Tepki genellenmesi, değiştirilmek istenen hedef davranışla ilişkili olan ya da bu davranışa benzeyen ve henüz öğretilmemiş olan davranışların sergilenmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu tür davranışlar, genellikle değiştirilmek istenen davranışla aynı tepki sınıfında olan ancak; davranış değiştirme programında öğretimi amaçlanmamış olan davranışlardır.

**ŞEBİNKARAHİSAR
REHBERLİK
VE
ARAŞTIRMA
MERKEZİ**

**SOSYAL
MEDYA**

HESAPLARIMIZ: İNSTAGRAM: @sebinkarahisarram
TWİTTER : @RamSebin
FACEBOOK : Sebinkarahisar Ram
YOUTUBE : Sebinkarahisar Ram

İLETİŞİM

BİLGİLERİMİZ:

TELEFON : 0454 711 40 61
MAİL : 965284@meb.k12.tr
FAX : 0454 711 40 61
**ADRES : Bülbül Mahallesi Halil
Rıfat Paşa Caddesi No14/B**

